

СТАНОВИЩЕ**от доц. Теодора Михайлова Давидова, дн****на дисертация****за придобиване на образователна и научна степен „доктор”****Област на висшето образование: 7. Здравеопазване и спорт****Професионално направление: 7.6. Спорт****Научна специалност: Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)****Факултет: Треньорски****Катедра: „Теория на спорта”****Тема на дисертацията: Спортът таекуондо, като средство за подобряване на физическата дееспособност при подрастващи****Дисертант: Николай Недков Балевски****Научен ръководител: доц. Станислав Маврудиев, доктор****Данни за дисертанта**

Николай Балевски е придобил ОКС „Бакалавър” през 2010 г. в НСА „В. Левски” с квалификация „Учител по физическо възпитание и спорт” и „Треньор по таекуондо”, а след това през 2011 г. и ОКС „Магистър” в специалност „Спортна психология” в същото висше училище. Има завършен образователен курс по различни видове масаж и правоспособност за спасител на открити водни пространства. Притежава 1-ви Дан по Таекуондо WTF и редица компетенции и умения, свързани със професионалната му дейност. Владее добре писмено и говоримо английски език.

Данни за докторантурата

През ноември 2012 г. Н. Балевски е зачислен за редовен докторант към катедра „Теория на спорта” в НСА „Васил Левски” (РЗ№1690/17.10.2012 г.). През месец март 2016 г. на заседание на

първичното научното звено, дисертационният труд е обсъден и е взето решение да бъде разкрита процедура по защита му. От представените документи е видно, че при реализирането на дисертацията са спазени всички законови изисквания и процедури, и не са установени допуснати нарушения.

Данни за дисертацията и автореферата

В последните години се наблюдава една тревожна тенденция на понижаване на физическа дееспособност на учениците вследствие на намалената им двигателна активност. В голяма степен това се дължи на масовото навлизане на модерните технологии във всички сфери на живота, към които естествено най-голям интерес проявяват подрастващите. Таекуондо е спорт, който както повечето източни бойни изкуства, развива едновременно физиката, психиката и духовността на човека. В този смисъл той може да бъде прекрасно средство за психо-физическо развитие на учениците и за противопоставяне на вредните последици от хиподинамията. Това е основната идея на настоящият дисертационен труд, която определя и неговата актуалност.

Представената дисертация е структурирана в четири ясно обособени глави, включвайки още информационни източници и 6 приложения в общ обем от 187 страници. Трудът е онагледен с 46 фигури и 30 таблици, от които 16 са поместени в приложенията. В библиографията са посочени 133 източника, като 112 са на хартиен носител (94 на кирилица и 18 на латиница), а останалите 21 са електронни. Дисертацията е форматирана и подредена според изискванията.

В първа глава, докторантът прави най-обща характеристика на таекуондо като бойно изкуство и съвременен вид спорт. Проследява възникването и историческото му развитие в световен мащаб и в България. Разяснява философията и същността на таекуондо, както и положителното му влияние върху физическото и психическо състояние на системно

практикуващите го. Анализира научни публикации на различни автори за период 13 години, които са изследвали проблеми свързани с бойните изкуства и в частност с таекуондо, в образователната ни система и във високото спортно майсторство. Дисертантът кратко, но задълбочено анализира същността и значението на физическото възпитание и спорта в съвременното българско училище. Обосновава необходимостта от въвеждане на нови атрактивни и ефективни спортове в извънурочната дейност по физическо възпитание и спорт с цел повишаване на физическата дееспособност на учениците. Прави възрастова характеристика на субекта на настоящото изследване - учениците от прогимназиален етап на основна образователна степен.

На базата на теоретичните основи и преки наблюдения, в края на първа глава е изведена научната хипотеза, която дава точна представа за същността на научното изследване.

Считам, че е по-уместно раздели 1.6 и 1.7. да разменят местата си като последователност в структурата на първа глава.

Втора глава е поместена в 10 страници. Целта и произтичащите от нея шест задачи са формулирани конкретно и определят насоката и последователността на научното изследване. Точно са определени обекта, предмета и контингента на изследване. Посочени са изследваните групи, които са разделени и по пол, като общият брой лица, подложени на експериментално въздействие е 76. Описани са методите на научно изследване, които са адекватно подбрани и обхващат напълно всички теоретико-практически страни на научното изследване. Централно място сред тях заема педагогическия експеримент, който е проведен лично от докторанта. В тази глава е представена в най-общ, насочващ вид апробираната в практиката *Специализирана методика по таекуондото*.

Извършените дейности по осъществяване на целия замисъл на дисертационния труд са систематизирани в четири основни етапа в

рамките на 2,5 календарни години, които са описани подробно в края на втора глава от дисертацията.

Трета глава е най-обширна – 72 страници. В нея са представени резултатите от проведената анкета и от изследване ефективността на апробираната Методика.

Използваните статистически методи – вариационен, сравнителен, корелационен и графичен, са приложени коректно, а направените анализи са подробни и задълбочени. Считам, че таблиците отразяващи вариационния анализ на изследваните количествени признаци, които се намират в приложенията, е по-уместно да бъдат в трета глава. Така ще се докаже още по-убедително и нагледно ефективността на приложеното въздействие в експерименталната група.

С осъществяване на експерименталното въздействие и на базата на анализирания статистически данни, докторантът извежда 6 основни извода и 3 препоръки за практиката. Тяхната същност отразява успешното решаване на задачите и постигане целта на изследването, като безспорно доказват и достоверността на формулираната научна хипотеза.

Представеният автореферат напълно отговаря на съдържанието на дисертационния труд и съдържа всички основни елементи на разработката.

Научни приноси

Подробно е изследван проблемът за необходимостта от провеждането на тренировъчни занятия по вид спорт в извънурочната дейност в рамките на училищното физическо възпитание.

Доказано е комплексното влияние на таекуондо за психо-физическото развитие на учениците от прогимназиален етап на основната образователна степен.

Установено е, че при практикуване на таекуондо се повлияват в най-висока степен двигателните качества бързина, издръжливост, гъвкавост и скоростно-силовите възможности на долни крайници.

Изследван е индексът на телесна маса на изследваните лица (BMI), като показател за здравословното им състояние. Наднорменото тегло и хиподинамията са съществен проблем в последните години дори и при подрастващите. Във връзка с това спорта таекуондо е посочен като възможно средство за решаване на този проблем.

Изготвени са корелационно-структурни модели на физическата дееспособност на 11-12-годишни ученици след проведен едногодишен тренировъчен процес по таекуондо.

Разработена е специализирана методика за обучение по таекуондо на 11-12-годишни ученици.

Изготвена е учебно-транировъчна програма за провеждане на тренировъчни занимания по таекуондо на ученици за период от една година.

Основен теоретико-практически принос е апробирането в практиката на специализирана методиката за обучение по таекуондо и доказването на нейната ефективност.

Публикации по темата

Н. Балевски е представил три публикации. Публикувани са в сп. *Спорт и наука* и в сборник от международна научна конференция, организирана от университета в гр. Тирана, Албания. Научните статии и доклада отговарят по своята същност на темата на дисертацията и са написани в периода на обучение в докторантурата.

Заклучение

Дисертационният труд на тема: „Спортът таекуондо, като средство за подобряване на физическата дееспособност при подрастващи ” съдържа оригинални научни приноси, като резултат от изследванията на докторанта. Той напълно отговаря на изискванията за подобен вид разработки, което ми дава основание за положителна оценка и да предлага

на уважаемото научно жури да присъди научната и образователна степен „доктор” на Николай Недков Балевски.

06.05.2016 г.

Изготвил становището:
(доц. Т. Давидова, дн)

